

РІШЕННЯ
РАЗОВОЇ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ ДФ 128.081.2026
ПРО ПРИСУДЖЕННЯ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

Здобувач ступеня доктора філософії Пузирний Олександр Олександрович, 1992 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2015 році Національний університет «Одеська юридична академія», де здобув ступінь «магістр» за спеціальністю «правознавство» та кваліфікацію «магістр права».

З 2022 року займається індивідуальною адвокатською діяльністю.

З 2022 року навчається в аспірантурі Одеського національного університету імені І. І. Мечникова (4-й рік навчання, денна форма, контракт), успішно виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Право» підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

Разова спеціалізована вчена рада ДФ 128.081.2026, утворена наказом ректора Одеського національного університету імені І. І. Мечникова МОН України, м. Одеса від «1» липня 2026 року № 59/ОД, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради Олени МИКОЛЕНКО – доктора юридичних наук, професора, професора кафедри кримінального права, кримінального процесу та криміналістики Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

Рецензентів:

1. Людмили ТОКАРЧУК – доктора юридичних наук, професора, декана економіко-правового факультету Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

2. Наталії ІЛЬЄВОЇ – кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри адміністративного та господарського права Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

Офіційних опонентів:

1. Михайла ВІХЛЯЄВА – доктора юридичних наук, професора, професора кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет»;

2. Павла ЛЮТІКОВА – доктора юридичних наук, професора, професора кафедри публічного та приватного права Університету митної справи та фінансів,

на засіданні «27» серпня 2026 року прийняла рішення про присудження

ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право ПУЗИРНОМУ Олександровичу на підставі публічного захисту дисертації «Процесуальні форми участі адвоката в адміністративному провадженні» за спеціальністю 081 Право.

Дисертацію виконано в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова МОН України, місто Одеса.

Науковий керівник: Ольга ГАРАН – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного та господарського права Одеського національного університету імені І.І. Мечникова.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, виконаного українською мовою. У дисертації містяться нові науково-обґрунтовані результати дослідження, які виконують наукове завдання, що полягає у аналізі процесуальних форм участі адвоката в адміністративному провадженні, розробці теоретичних доробок до концепції процесуальної форми, а також у вдосконаленні на цій підставі положень адміністративного процесуального законодавства.

Уперше: запропоновано і обґрунтовано адміністративне провадження розглядати через призму адміністративно-правового регулювання і використовувати в національному законодавстві та категоріальному апараті адміністративного права як універсальну категорію, яка характерна як для адміністративного процедурного, так і адміністративного процесуального права; на підставі загального аналізу особливостей участі адвоката в адміністративних процесуальних правовідносинах комплексно визначено перелік проблемних питань теоретичного і практичного характеру, які звужують процесуальні можливості адвоката в таких правовідносинах; визначено і розкрито тенденції сучасних адміністративно-правових досліджень процесуальної форми, які розкривають складність розуміння і використання в адміністративному праві і процесі даної категорії; запропоновано класифікацію процесуальних форм участі адвоката в адміністративному процесі, що дозволяє в комплексі досягнути значення участі адвоката в адміністративних провадженнях; на підставі аналізу структури адміністративного процесу була розкрита специфіка участі адвоката на кожній із стадій адміністративного судочинства; запропоновано введення в науковий обіг поняття «трьохрівнева функціонально-процесуальна система нормативного закріплення форм участі адвоката в адміністративному судочинстві», яка розкриває специфіку сучасного нормативно-правового закріплення процесуальних форм участі адвоката в адміністративному процесі. Удосконалено: положення щодо визначення змісту

та структури ознак процесуальної форми, що може бути використано для покращення як форм адміністративного судочинства, так і форм участі в адміністративному судочинстві адміністративного суду і інших учасників провадження; теоретичні положення щодо адміністративного провадження як категорії адміністративного права і процесу, що може бути використано для вдосконалення норм адміністративного процедурного та адміністративного процесуального законодавства. Дістали подальшого розвитку: положення щодо розкриття змісту адміністративного процесу, що дозволило визначатись із групою правовідносин, які є адміністративними процесуальними правовідносинами та в яких бере участь адвокат; наукові положення щодо суб'єктів адміністративного права, адміністративної правосуб'єктності та адміністративно-правового статусу, що дозволило розкрити особливості участі адвоката в адміністративних провадженнях; положення щодо змісту і видів адвокатської діяльності, що дозволило комплексно охарактеризувати специфіку участі адвоката в адміністративному судочинстві – безпосередньо як учасника процесу (в статусі представника) та як учасника суміжних адміністративних процесуальних правовідносин.

Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані у дисертації, є достовірними, аргументованими та належним чином обґрунтованими. Наукові результати, представлені в роботі, є особистим теоретичним і практичним внеском здобувача. З аналізу змісту тексту дисертаційної роботи варто зробити висновок про відсутність ознак академічного плагіату, фальсифікації та інших порушень академічної доброчесності, що могли б поставити під сумнів самостійний характер виконаної дисертантом роботи.

Авторські висновки та пропозиції, обґрунтовані у дисертації, можуть бути використані у науково-дослідницькій, нормотворчій, правозастосовній сферах, а також у навчально-методичній роботі та навчальному процесі. Дисертаційна робота відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами), та оформлена згідно з вимогами наказу МОН України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

Здобувач має 9 наукових публікацій за темою дисертації, з них: 4 – статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України; 5 – тези доповідей в збірниках матеріалів наукових конференцій:

1. Заліпаєв Ю. В., Пузирний О. О. Проблемні питання захисту адвокатом прав інтелектуальної власності. *Правова держава*. 2023. № 50. С. 43-52. DOI: <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2023.50.280268>.

2. Пузирний О. О. Процесуальна форма як категорія адміністративного права та процесу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету: серія право*. 2024. Випуск 82. Частина 2. С. 253-258. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.82.2.40>.

3. Пузирний О. О. Представництво інтересів особи в адміністративному судочинстві як процесуальна форма участі адвоката в адміністративному провадженні. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2025. Том 2. № 5. С. 282-287. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.05.2.42>.

4. Пузирний О. О. Роль адвоката в адміністративному провадженні: процесуальні механізми, виклики та перспективи. *Dictum factum*. 2025. № 2 (18). С. 261-268. DOI: <https://doi.org/10.32703/2663-6352/2025-2-18-261-268>.

5. Пузирний О. О. Правовий статус адвоката в адміністративному судочинстві. *Матеріали 77-ї наукової конференції професорсько-викладацького складу і наукових працівників економіко-правового факультету Одеського національного університету імені І. І. Мечникова (23-25 листопада 2022 р., м. Одеса)* / відп. ред. О. В. Побережець; ред. кол.: А. Л. Святошнюк, Т. В. Степанова та ін. Одеса : Олді+, 2022. С. 24-26.

6. Пузирний О. О. Особливості співвідношення представництва та захисту інтересів особи адвокатом в адміністративному процесі. *Матеріали 78-ї наукової конференції професорсько-викладацького складу і наукових працівників економіко-правового факультету Одеського національного університету імені І. І. Мечникова (м. Одеса, 22-24 листопада 2023 р.)* / ОНУ ім. І. І. Мечникова, ЕПФ; відп. ред. О. В. Побережець ; ред. кол.: Є. І. Масленніков, А. Л. Святошнюк та ін. Одеса : Олді+, 2023. С. 18-24.

7. Пузирний О. О. Соціальний захист військовослужбовців в адміністративному судочинстві під час військового стану: сучасні виклики та перспективи розвитку. *Збірник тез доповідей студентів, аспірантів та здобувачів – учасників 80-ї звітної конференції Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Секція економічних і правових наук (м. Одеса, 23-25 квітня 2024 р.)* / відп. ред. О. В. Побережець; ред. кол.: О. І. Донченко, Є. І. Масленніков, А. Л. Святошнюк та ін. Одеса : Олді+, 2024. С. 195-199.

8. Пузирний О. О. Сучасні виклики та перспективи соціального захисту військовослужбовців в адміністративному судочинстві під час військового стану. *Публічна влада в умовах режиму воєнного стану: виклики, рішення, європейський вектор : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 10 квітня 2025 р.)* : електр. збірник / Ред. кол.: О. Васильченко, П. Діхтієвський, Т. Дідич, О. Банчук, Т. Коломоєць, І. Гаєвський, Р. Усенко, В. Пашинський, Г. Дубов, В. Яцуба ; за загальною редакцією д.ю.наук, проф. П. Діхтієвського. Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2025. С. 475-477.

9. Пузирний О. О. Розуміння процесуальної форми адміністративного судочинства та її елементів в науці адміністративного права. *Права людини та публічне врядування : матеріали VIII Міжнародного правничого форуму, (м. Чернівці, 30 травня 2025 р.)*. Львів-Торунь : Liha-Pres, 2025. С. 536-539.

У дискусії взяли участь голова і члени разової спеціалізованої вченої ради та висловили зауваження:

Рецензент Токарчук Людмила Михайлівна – доктор юридичних наук, професор, декан економіко-правового факультету Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Оцінка позитивна. Висловлені рецензентом зауваження:

1. В дисертації здобувач здійснив порівняльну характеристику юрисдикційних і неюрисдикційних (підрозділ 1.2), а також процесуальних і процедурних адміністративних проваджень (підрозділ 1.1). На підставі цього, здобувач робить висновок, що «враховуючи специфіку розвитку адміністративно-деліктного законодавства, можна стверджувати, що єдиним видом процесуального адміністративного провадження сьогодні є адміністративне судочинство» (с. 22 дис.). Втім, положення чинного КУпАП та висновки в окремих наукових публікаціях свідчать про інше – до процесуальних проваджень слід відносити також провадження в справах про адміністративні правопорушення. Чи погоджується здобувач з даною думкою та які аргументи може навести для захисту своєї позиції?

2. Термін «процесуальна форма» вперше став використовуватись в цивільно-процесуальній та кримінально-процесуальній науках, де ним позначались зовнішні прояви такої державної діяльності як «правосуддя». Цей підхід залишається домінуючим і сьогодні в багатьох галузевих процесуальних науках. Здобувач же обґрунтовує необхідність більш широкого трактування поняття «процесуальна форма», розширюючи його зміст формами участі в судовому провадженні учасників адміністративного процесу. На нашу думку,

публічно-правова природа процесуальних галузей права обумовлена передусім тим, що вони здійснюють правове регулювання правосуддя як самостійного виду державної діяльності, а тому будь-яке зовнішнє вираження такої діяльності іменується «процесуальна форма». Тобто термін «процесуальна форма» характеризує особливості зовнішнього вираження владної діяльності суб'єктів публічного управління, до яких відноситься і суд. Таким чином, широке трактування поняття «процесуальна форма», яке пропонує здобувач, є дискусійним, а тому потребує додаткового обґрунтування і аргументації.

Рецензент Ільєва Наталія Василівна – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри адміністративного та господарського права Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Оцінка позитивна. Висловлені рецензентом зауваження:

1. «Процесуальна форма» є однією із ключових категорій, яка була покладена в основу дисертаційного дослідження. Автор аргументовано доводить думку, що процесуальну форму слід трактувати більш широко, щоб її змістом охоплювались також форми участі адвоката в адміністративному провадженні. Втім, наше питання стосується інших аспектів дисертаційного дослідження. Наскільки доречно в сучасних умовах державотворення зберігати в категоріальному апараті адміністративного права поняття «процесуальна форма», якщо його можна замінити іншими поняттями, які теж розкривають специфіку розгляду адміністративними судами публічно-правових спорів, наприклад, поняття «процесуальний порядок», «процедура» і ін.? До речі, в наукових джерелах неодноразово піднімалося питання про необхідність заміни поняття «процесуальна форма» на інші близькі за змістом поняття.

2. Більшість науковців, які досліджують особливості участі адвоката в адміністративному судочинстві, обмежують свої наукові пошуки лише тими стадіями, де адміністративний суд приймає активну участь у розгляді і вирішенні публічно-правового спору. Стадія ж виконання судових рішень, як правило, випадає із предмету таких науково-дослідних праць. Здобувач вважає, що чинне законодавство передбачає форми участі адвоката і на стадії виконання судового рішення. У зв'язку із цим виникає питання – В чому специфіка форм участі адвоката на стадії виконання судового рішення?

Опонент Віхляєв Михайло Юрійович – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет». Оцінка позитивна. Висловлені опонентом зауваження:

1. У розділі 1.2 дисертаційного дослідження здобувач багато уваги приділяє співвідношенню понять «юрисдикційне провадження» та «неюрисдикційне провадження». Наскільки з методологічної точки зору був обумовлений такий підхід до викладу матеріалу? Виходячи із загального змісту дисертаційного дослідження вважаємо, що в підрозділі 1.2 слід було співвідносити між собою поняття «процесуальні провадження» і «непроцесуальні провадження», адже поняття «процесуальна форма» є невід'ємним атрибутом виключно процесуальних адміністративних проваджень, тоді як не всі юрисдикційні провадження в адміністративному праві визнаються процесуальними.

2. У підрозділах 2.1 і 2.2 дисертації здобувач констатує факт, що в юридичній науці представлено багато підходів до визначення як поняття «процесуальна форма», так і до структури процесуальної форми. Потім, у підрозділі 2.2 дисертації здобувач пропонує власну авторську концепцію процесуальної форми, яка структурно складається із трьох елементів: 1) визначеного нормами адміністративного процесуального законодавства порядку ведення адміністративного процесу; 2) визначених нормативно форм зв'язків та взаємодії суду і всіх інших учасників процесу; 3) законодавчо визначених форм прояву дій (актів) учасників процесу та нормативно-правових вимог до них (с. 106-107). У зв'язку із цим, виникає до здобувача запитання: в чому унікальність запропонованої авторської концепції в порівнянні із іншими науковими підходами до визначення структури процесуальної форми, що сформувалися на сьогодні в юридичній науці?

3. У підрозділі 2.1 дисертації здобувач висловлює думку, згідно з якою «адміністративне процесуальне право повинно залишатись унікальною, специфічною, але частиною адміністративного права» (с. 80). Дане висловлювання дисертанта потребує додаткової аргументації і обґрунтування.

4. В дисертаційному дослідженні здобувач виділяє ініціативно-підготовчу форму участі адвоката в адміністративному судочинстві та зазначає, що вона охоплює собою не лише підготовку процесуальних документів, а й консультування клієнта, правовий аналіз висновків, оцінку доказів, формування правової позиції та узгодження тактики захисту (с. 137). Які критерії були покладені здобувачем в основу відмежування ініціативно-підготовчої форми від загальної процесуальної правової допомоги адвоката, аби її можна було обґрунтовано розглядати саме як самостійну форму участі в адміністративному процесі, а не лише як підготовчий етап адвокатської діяльності?

5. В дисертації також виокремлюється організаційно-тактична форма участі адвоката в адміністративному судочинстві (с. 143). Отже виникає питання, - в чому доцільність виокремлення організаційно-тактичної форми участі адвоката, якщо відповідні дії вже охоплюються змістом представництва в адміністративному судочинстві?

Опонент Лютіков Павло Сергійович – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри публічного та приватного права Університету митної справи та фінансів. Оцінка позитивна. Висловлені опонентом зауваження:

1. На нашу думку, додаткового обґрунтування потребує структура дисертаційного дослідження. Зазвичай загальнотеоретичні, методологічні та історичні аспекти дослідження розкриваються в першій частині дисертаційного дослідження, тоді як наступні частини роботи присвячуються характеристиці особливостей правового регулювання відповідної сфери суспільних відносин, аналізу проблем практичної реалізації норм чинного законодавства, ознайомленню із найкращими зразками міжнародного досвіду, а також формулюванню пропозицій щодо вирішення існуючих проблем як в теорії права, так і в правозастосовній сфері. Дисертант пропонує інший підхід. Так, Розділ 1 дисертації присвячено висвітленню методологічних засад дослідження участі адвоката в адміністративному провадженні, а Розділ 2 – теоретичним та історичним засадам дослідження процесуальної форми в адміністративному праві. На скільки такий підхід у розкритті теми дослідження був доцільним і обґрунтованим?

2. Дискусійним видається висновок здобувача щодо виокремлення Конвенції Ради Європи про захист професії адвоката від 12 березня 2025 року як підґрунтя самостійного, третього рівня міжнародного нормативного впливу на правове забезпечення діяльності адвоката. У зв'язку з цим, потребує додаткового обґрунтування твердження здобувача про її визначальний вплив на процесуальні форми участі адвоката в адміністративному судочинстві України.

3. Певний науковий інтерес становить підхід здобувача до систематизації нормативного закріплення форм участі адвоката в адміністративному судочинстві. У зв'язку з цим, вважаємо за доцільне просити здобувача додатково пояснити, чим обумовлене виокремлення базового, операційного та забезпечувального рівнів правового регулювання форм участі адвоката в адміністративному судочинстві, у чому полягає функціональне призначення кожного з них та яке значення має така трирівнева модель для виявлення

прогалин, колізій і визначення напрямів удосконалення законодавства у сфері адміністративного судочинства?

4. В дисертаційному дослідженні здобувач окремо виділяє організаційно-тактичну форму участі адвоката в адміністративному судочинстві та розкриває її особливості (с. 143-146). У зв'язку із цим виникає питання – У чому наукова новизна виокремлення організаційно-тактичної форми участі адвоката, якщо відповідні дії вже охоплюються змістом представництва?

Голова Миколенко Олена Миколаївна – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінального права, кримінального процесу та криміналістики Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Оцінка позитивна, без зауважень.

Здобувач надав обґрунтовані відповіді на висловлені зауваження опонентів і рецензентів, а також на інші запитання та показав високий науковий рівень в ході дискусії. Зазначені зауваження не впливають на основні наукові висновки та загальне позитивне враження від дисертаційної роботи.

Результати відкритого голосування:

Подано голосів – п'ять,

«За» – 5 (п'ять) членів ради;
«Проти» – немає;
«Утримались» – немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада ДФ 128.081.2026 Одеського національного університету імені І. І. Мечникова присуджує Пузирному Олександру Олександровичу ступінь доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової
спеціалізованої вченої ради

А. М. М.

Олена МИКОЛЕНКО

